

خودشان را بالا بکشند. نهادهای متولی باید از این بدنه میانی در تشکیل ها در قالب آموزش مهارت برنامه ریزی و کار آفرینی حمایت کرده و کادر سازی کنند. این انتقال تجربه خیلی مهم است. این ها مدیران آینده تشکیل ها هستند». او آقای افتخاری مدیر بیت المهدی (عج) در منطقه التیمور را نمونه خوبی از کادر سازی و شبکه سازی می داند که لازم است در سایر مناطق تکثیر شود.

صراف در جمع بندی صحبت هایش سه ضرورت فعالیت تشکیل های حاشیه شهر (به عنوان کانال های اصلی مشارکت مردمی در بهسازی) را این گونه بر می شمرد: «رصد و شناسایی مستمر مسائل»، «شبکه سازی» و «ارتقا و رشد». برای تحقق این سه ضرورت، تشکیل های حاشیه شهر باید در ارتباطی پیوسته از تجربیات و مدل های موفق یکدیگر استفاده کنند. همایش و نمایشگاه تشکیل های فرهنگی حاشیه شهر مشهد که سال گذشته برگزار شد نخستین گام در ایجاد این ارتباط است که باید تداوم داشته باشد.

♦ تربیت آموزش محور در تشکیل های حاشیه شهر

حتی می توان یک مرکز آموزشی برای تربیت مدیران آینده تشکیل های حاشیه مشهد تأسیس کرد تا کسانی که توانایی مدیریت و برنامه ریزی را دارند از نوجوانی آموزش ببینند. مرکزی که علاوه بر اساتید دانشگاهی، از تجربه فعالان فرهنگی موفق همچون آقایان شریفی، دری، خواجوی و آقای افتخاری هم استفاده کند. با توجه به بحران فزاینده بیکاری در این مناطق، صراف طرحی با عنوان «تأسیس فرهنگسرای کار آفرینی در حاشیه شهر» را در راستای افزایش مهارت آموزی و کار آفرینی ساکنان حاشیه شهر تدوین کرده است. چرا که او استفاده از ظرفیت ها و فرصت های مشارکت را مهم تر از یافتن راه حل آسیب های موجود می داند و در این میان توانمند سازی جوانان جوای کار اهمیت ویژه ای دارد. تشکیل های حاشیه شهر در فرایند مطالبه گری و آگاهی از حقوق شهروندی هم می توانند به شکلی جدی نقش آفرینی کنند. آن ها آن قدر ظرفیت مردمی دارند که بتوانند در شورای شهر لیست مستقل بدهند و مطالبه گری را از طریق این نمایندگان پیگیری کنند. این به معنای ورود به مناسبات سیاسی صرف نیست بلکه مشارکت در اداره و برنامه ریزی شهری است.

ساکنان مانند مستأجران عادی هستند و مشکل خاصی در این باره ندارند چون یک ساختمان عادی و بدون نشان و تابلو است. این طرح با هشت واحد شروع شده و ادامه آن را مستلزم مشارکت چند خیریه در کنار هم می داند.

صراف منتقد ساخت مجتمع های بزرگ مسکونی (مانند آنچه در انتهای بولوار پنج تن ساخته شده) برای اسکان حاشیه نشینان است. چرا که «مثلاً تجمع زنان سرپرست خانوار در محلی خاص، احتمال بروز آسیب های اجتماعی را افزایش می دهد. ضمن این که نوعی بر جسته شدن در میان سایر منازل را به دنبال دارد. ما الان چند تا خانه در حاشیه شهر را به خانواده های بی بضاعت همان مناطق داده ایم با این تفاوت که حتی همسایه های کناری نمی دانند که این خانه خیریه است. بدین ترتیب هم شأن این ها حفظ شده و هم مانع از تجمع چند خانواده در کنار هم می شود».

♦ سهمیم کردن و مشارکت ساکنان با تکیه بر تشکیل ها و مساجد

وی در مورد چگونگی سهمیم کردن و مشارکت ساکنان حاشیه شهر، به نقش تشکیل ها و مساجد اشاره می کند. او با تکیه بر مشاهدات چندین ساله خود از فعالیت تشکیل های حاشیه مشهد می گوید: «مهم ترین نیاز حاشیه شهر، مشهد نقشه راه فرهنگی و اجتماعی است». بر این اساس در ابتدا باید یک پژوهش یکپارچه مانند مدل تاریخ شفاهی در این مناطق صورت بگیرد و پس از گفتگوی مستقیم با فعالان فرهنگی و اجتماعی به جمع بندی سخنان آن ها پرداخت و آن را تبدیل به نقشه راه کرد.

♦ لزوم انتقال تجربیات و ارتباط شبکه های تشکیل ها

او که تجربه فعالیت و مدیریت تشکیل های فرهنگی در مناطق محروم را دارد، «کادر سازی» را مهم ترین ضرورت این نهادهای مردمی و غیر دولتی معرفی می کند: «مجموعه هایی هستند که افرادی متعهد و دلسوز به صورت داوطلبانه سال هاست آنجا را اداره می کنند اما چون امکان یا مهارت انتقال تجربیات خود را ندارند، مددجویان، کودکان و نوجوانانی که در آن مجموعه هستند هم از نظر قدرت مدیریت و خلاقیت رشد چندانی نخواهند داشت. مگر این که در میان آن ها افرادی خلاق و خوش فکر باشند و سطح عملکرد

دیوار های سیاه و مخروبه با کمک ساکنان ترمیم و رنگ آمیزی شد. با حضور ساکنان و مدیران محلی جشن پاکی گرفتیم. ضمن این که فضای سبز با وسایل بازی هم در آنجا احداث شد، پیرمردی از ساکنان محل هم با مشاهده این اقدامات، خانه اش را به رایگان در اختیار پایگاه بسیج قرارداد و گشت بسیج امنیت منطقه را فراهم کرد. سپس مردم منزلی را برای نماز خانه اهدا کردند و یک خیر هم زمین ۵ هزار متری را برای احداث مسجد اهدا کرد. الان هم با جنگ و دندان و با کمک فعالان ساکنین، این شرایط را حفظ کرده ایم و گذاشتیم معتادان دوباره برگردند، کار گروهی با حضور شهردار منطقه، فرمانده کلانتری و تعدادی از تشکیل های فرهنگی منطقه تشکیل شد. از بین جوانان محل تعدادی را به عنوان پلیس افتخاری تعیین کردیم و با هماهنگی نیروی انتظامی به آن ها اختیاراتی دادیم، کار های این چنینی را باید به دست مردم بسپاریم. مردم ساماندهی را ملموس ببینند نه این که یک کاری در آخر خیابان «سیدی» انجام شود و در بولوار توس بنر گزارش عملکرد بزنیم.

الان ما در هر منطقه ای از پهنه های هفت گانه که می خواهیم وارد شویم اول بزرگان و تشکیل ها و ائمه جماعات و مسئول بسیج را به خیابان نجف می بریم. سی دی جشن پاکی را هم نشان می دهیم و می گوییم این کار ها از دستان بر می آید. یک بخش کار هم با توجه به توانایی ها و تخصصان با شما، دومین منطقه اسماعیل آباد است و انشا الله همین روز ها اخبار خوشی می شنوید و قرار است بعد از آن اهالی همت آباد از اسماعیل آباد بازدید به عمل بیاورند و همین فرایند تکرار شود.

♦ اهل سنتی که پایگاه بسیج را اداره می کنند

اگر برادران اهل سنت به میدان بیایند، خیلی از مشکلات را حل می کنند که ما قادر نیستیم حل کنیم، ما حتی در اسماعیل آباد پایگاه بسیج در مسجد اهل سنت ایجاد کردیم و خود اهالی معتادان و مجرمان را جمع آوری می کنند، اهل سنت هم در بهسازی امور مشارکت دارند، اینها اگر احساس شهروند در جبهه بودن بکنند، برای ما معضل می شود چون علقه ای به محله خودش نخواهند داشت و احساس مسئولیت نمی کنند، اگر احساس بکنند که این محله خودشان است برای بهبود اوضاع همکاری می کنند.

♦ مساجد و ائمه جماعات را جدی بگیریم

حدود یک سال است که حضور ائمه جماعات در حاشیه شهر مشهد فرآیند رسمی به خود گرفته است، یعنی باید گزینش بشوند، کلاس های آموزشی و مهارتی ویژه و مصاحبه های لازم را پشت سر بگذارند، حتی سازمان تبلیغات شنبه ها کلاس های ضمن خدمت گذاشته و بحث های اعتقادی و فقه مقارن که به تفاوت های فقهی مذاهب اسلامی می پردازد را به آنان آموزش می دهند.

ما مشکلمان با امام جماعت هایی است که هنوز سنتی هستند و توانایی ارتباط با جوانان را ندارند، الان هر کس که در سمت امام جماعت گزینش می شود باید توانمندی های دیگری مثل روابط عمومی بالا هم داشته باشد و حتماً هم باید ساکن آن محل باشد.

مهم ترین نیاز
حاشیه شهر،
مشهد نقشه
راه فرهنگی و
اجتماعی است.
بر این اساس در
ابتدا باید یک
پژوهش یکپارچه
مانند مدل تاریخ
شفاهی در این
مناطق صورت
بگیرد و پس از
گفتگوی مستقیم
با فعالان فرهنگی
و اجتماعی به
جمع بندی سخنان
آن ها پرداخت